

15.11.2012

8300/R/28246/11

Asia:

1 HALLINNAN LOUKKAUS
MA 24.10.2011
JYVÄSKYLÄ

Tapahtuma-aika: MA 24.10.2011
Paikkakunta: JYVÄSKYLÄ

Asianomistaja:

POIKOLA, ANTTI WILHELM

ASIA: 1

Tapauspäätös:

ASIA: 1 15.11.2012 PORVALI

Ei rikosta

Tutkinnanjohtajan päätös asiassa 8300/R/28246/11 (epäilty hallinnan loukkaus).

ASIA

Antti Poikola on pyytänyt poliisia tutkimaan, onko Keski-Suomen Löytötavaratoimisto syylistynyt omankädenoikeuteen vietyään polkupyöriä Asunto-osakeyhtiö Jyväskylänkatu 4:n varastotiloista sekä piha-alueilta ja vaatimalla sittemmin korvausta näiden polkupyörien säilyttämisestä.

Tutkintapyynnöstä poiketen poliisi on harkinnut asiaa rikosnimikkeellä hallinnan loukkaus, joka soveltuu kuvattuun tapahtumankulkuun.

PÄÄTÖS

Esitutkintaa ei suoriteta, sillä asiassa ei ole syytä epäillä rikosta. Tekoa ei ole pidettävä rikoksena, sillä siitä puuttuu tahallisuus.

PERUSTELUT

Rikoksen sijasta asiassa on kyseessä yksityisoikeudellinen riita, joka johtuu väärästä laintulkinnasta. Poliisin näkökulmasta halutaan antaa sekä Asunto-osakeyhtiö Jyväskylänkatu 4:lle että Keski-Suomen Löytötavaratoimistolle mahdollisuus korjata virheellinen menettelynsä asiassa.

Omaisuuksien suoja on keskeinen suomalainen perusoikeus, jonka ydinsisällöstä eli omistusoikeuden turvaamisesta säädetään muun muassa perustuslaissa (PeL 15 §).

Käsillä olevassa tapauksessa on kajottu yksityishenkilön omaisuuden suojaan kahdella tavalla, joista kumpikaan ei ole lainmukainen menettely. Ensin

asunto-osakeyhtiö on luovuttanut toisen omistaman esineen kolmannelle ilman laillista oikeutta esineen luovuttamiseen. Toiseksi yksityinen löytötavaratoimisto on ottanut haltuunsa esineen, jonka vastaanottamiseen sillä ei puolestaan ole laillista oikeutta.

Asunto-osakeyhtiön toiminnasta

Poliisin näkökulmasta on ilmeistä, että Keski-Suomen Löytötavaratoimisto on toiminut Asunto-osakeyhtiö Jyväskylänkatu 4:ltä saamansa toimeksiannon nojalla. Toisin sanoen joukko polkupyöriä on päätyneet yksityisen löytötavaratoimiston haltuun asunto-osakeyhtiön tekemän luovutustoimen perusteella. Näin ei voida toimia, sillä sinänsä oikeilla ja tarkoituksenmukaisilla säilytyspaikoillaan pidettyjä polkupyöriä ei voida pitää löytötavarana, eikä asunto-osakeyhtiöllä ole oikeutta määrätä omaisuudesta, jota se ei omista.

Jos asunto-osakeyhtiö ryhtyy toimiin alueellaan säilytettyjen polkupyörien suhteen, yhtiön tulee huolellisesti varmistua siitä, että toimien kohteeksi joutuvat esineet ovat joko löytötavaraa tai hylättyä omaisuutta. Lähtökohtaisesti asunto-osakeyhtiö puuttuu esineisiin omalla vastuullaan ja on siten velvollinen ennallistamaan toimenpiteistään aiheutuneet vahingot.

Yksityisen löytötavaratoimiston toiminnasta

Löytötavaralain 5 §:n sekä 21 a §:n mukaan yksityisellä löytötavaratoimistolla on oikeus ottaa haltuunsa ainoastaan laitoslöytöjä. Laitoslöydöt on määritelty löytötavaralain 5 §:ssä, jonka mukaan laitoslöytönä pidetään:

"Löytötavaraa, joka otetaan talteen julkisen liikenteen kulkuneuvossa tai rautatie- tai linja-autoasemalla taikka muulla vastaavalla liikennepaikalla taikka liikehuoneistossa, virastossa, toimistossa, työpaikalla, oppilaitoksessa, sairaalassa, teatterissa, urheiluhallissa tai vastaavassa huoneistossa".

Asunto-osakeyhtiön varastossa tai piha-alueilla oleva polkupyörä ei siten ole esine, jota voitaisiin pitää laitoslöytönä. Näin ollen Keski-Suomen Löytötavaratoimisto on toiminnassaan kajonnut esineisiin, joita sillä ei ole ollut oikeutta ottaa haltuunsa tai säilyttää.

Asian rikosoikeudellisesta arvioinnista

Asunto-osakeyhtiön toiminta täyttää sinänsä hallinnan loukkauksen tunnusmerkistön, mutta katson, ettei asiaa ole pidettävä rikoksena, sillä teolta puuttuu tahallisuus. Yhtiön toimenpiteiden tarkoituksena ei ole ollut kajoa kenenkään omaisuuteen, vaan järjestää siivous tarkoituksenmukaisella tavalla. Tämä tarkoitus on sinänsä hyvä ja oikea, mutta sen toteuttamiseen on valittu väärät keinot. Rikollista tarkoitusta asiassa ei ole poliisin tiedon mukaan ollut.

Hallinnan loukkauksen tunnusmerkistö sinänsä täyttyy myös Keski-Suomen Löytötavaratoimiston toiminnan osalta. Liiketoiminnan harjoittaja - tässä tapauksessa yksityinen löytötavaratoimisto - on velvollinen ottamaan selvää alaa koskevasta lainsäädännöstä. Pääsääntöisesti toiminnan harjoittaja kantaa sekä yksityisoikeudellisen että rikosoikeudellisen virhevastuun toiminnastaan,

eikä tietämättömyyttä lain sisällöstä ole pidettävä rikosoikeudellista vastuuta heikentävänä seikkana.

Asian tutkinnanjohtajana kuitenkin katson, ettei Keski-Suomen Löytötavaratoimisto ole syyllistynyt toiminnassaan tahalliseen rikokseen, vaan soveltanut väärin alaa koskevaa lainsäädäntöä. Teolta puuttuu rikosoikeudellisessa mielessä tahallisuus, jota teon rangaistavuus edellyttäisi. Poliisi on ottanut päätöstä tehdessään huomioon myös sen, että toimiala (yksityiset löytötavaratoimistot) sekä toiminnan yleistyminen ja alaa koskevat lainsäädännön muutokset ovat verrattain uusia.

Edellä sanottuun perustuen Keski-Suomen Löytötavaratoimistolla ei ole ollut oikeutta vaatia säilytyspalkkiota omaisuudesta, jonka se on ottanut haltuunsa lainvastaisin perustein. Lisäksi poliisille ilmoitetut säilytyspalkkiot ovat olleet selvästi suurempia kuin löytötavaralain 11 §:ssä tai löytötavara-asetuksen 8 §:ssä säädetään. Asiassa on silti kohtuullista sallia Keski-Suomen Löytötavaratoimistolle mahdollisuus korjata menettelynsä, joka vaikuttaa johtuneen ennemmin vääristä toimintatavoista ja tietämättömyydestä kuin rikollisesta tarkoituksesta.

Katson, ettei asiassa ole syytä epäillä rikosta, sillä teoilta puuttuu tahallisuus. Poliisin näkökulmasta rikosprosessin jatkaminen ei ole tarkoituksenmukaista, sillä tutkittava asia perustuu väärään lainsoveltamiseen ja on siksi ennemmin vahingonkorvausriita kuin rikos. Lainvastaisen toiminnan seuraukset ovat ennallistettavissa muin toimenpitein kuin rikosprosessin kautta.

SUOSITUKSIA ASIANOSAISILLE

Tämän päätöksen lähettämisen jälkeen katson asianosaisten tulleen tietoisiksi löytötavaralain sisällöstä ja erityisesti laitoslöytöjä koskevista säännöksistä.

Suosittelen, etteivät Keski-Suomen Löytötavaratoimisto tai muut yksityiset löytötavaratoimistot jatkossa ota haltuunsa polkupyöriä asunto-osakeyhtiöiden varastotiloista tai piha-alueilta.

Suosittelen, että Keski-Suomen Löytötavaratoimisto korvaa Antti Poikolalle sen rahamäärän, jonka Poikola on suorittanut löytötavaratoimistolle. Lisäksi suosittelen Asunto-osakeyhtiö Jyväskylantie 4:ää harkitsemaan, onko yhtiön syytä korvata Poikolalle muita asiaan liittyviä kuluja.

Korostan, että neuvo on annettu sovinnollisuuden hengessä: poliisi ei voi tällaiseen määrätä. Toisaalta asia voi antaa myöhemmin aihetta uuteen rikosoikeudelliseen arviointiin, mikäli löytötavaratoimisto pitää hallussaan varoja, joiden se tietää olevan peräisin lainvastaisista toimista. Suositus säilytys- yms. maksujen palauttamisesta maksajilleen koskee kaikkia niitä tahoja, jotka ovat joutuneet maksamaan löytötavaratoimistolle asunto-osakeyhtiöiden tiloista haltuunotettujen polkupyörien säilyttämisestä.

Tarvittaessa kehotan asianosaisia ottamaan asiassa yhteyttä joko Keski-Suomen sovittelutoimistoon tai Keski-Suomen käräjäoikeuteen korvauskysymysten ratkaisemiseksi.

Lisäksi kehotan Keski-Suomen Löytötavaratoimistoa sekä muita vastaavalla

15.11.2012

8300/R/28246/11

tavalla toimineita yksityisiä löytötavaratoimistoja ottamaan yhteyttä Keski-Suomen poliisilaitoksen poliisipäivystykseen ja sopimaan, kuinka muut vastaavalla tavalla löytötavaratoimistoiden haltuun joutuneet polkupyörät siirretään poliisin haltuun.

Koska asunto-osakeyhtiöiden varastotiloista tai piha-alueilta löytötavaratoimistoille päätyneet polkupyörät eivät ole laitoslöytöjä (tai ylipäänsä löytötavaroita, vaan joko hylättyä omaisuutta tai aktiivisesti käytössä olevaa omaisuutta), näiden polkupyörien säilyttäminen, palauttaminen omistajilleen tai niiden alkuperäisten omistajien selvittäminen kuuluu poliisin tehtäviin.

LAINKOHDAT

- Löytötavaralaki kokonaisuudessaan, erityisesti 5 §, 11 § ja 21a §
- Löytötavara-asetus kokonaisuudessaan, erityisesti 8 §
- Rikoslaki 28 luku 11 §
- Poliisilaki 2 §

ASIANOSAISTEN HUOMIOON OTETTAVAKSI

1. Tämä on päätös jättää esitutkinta toimittamatta ja olla saattamatta asia syyttäjän harkittavaksi. Päätökseen ei voi hakea muutosta valittamatta. Asiasta voi kannella.
2. Tämä päätös ei vapauta mahdollisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta.
3. Asianomistaja saa itse nostaa rikoksesta syytteen, jos esitutkintaviranomainen on päättänyt, ettei esitutkintaa toimiteta tai että se keskeytetään tai lopetetaan (laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa 1:14 §).

JYVÄSKYLÄ

15.11.2012

Mikko Porvali
Rikoskomisario

Päätöksestä on ilmoitettu

- Asianomistaja
- Rikoksesta epäilty
- Muu